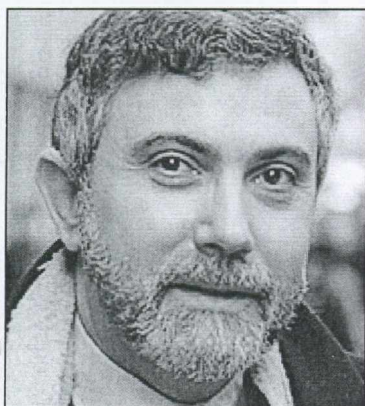

EURO2day

Krugman: Λάθος τα μαθηματικά της λιτότητας

Δημοσιεύθηκε: 13:24 - 04/05/12

99

48

Το **μίγμα των μέτρων** που θα πρέπει να ακολουθήσει η Ευρώπη για να βγει από την κρίση **διχάζει πολιτικούς, επενδυτές και ακαδημαϊκούς** και το θέμα της **λιτότητας** βρίσκεται στο επίκεντρο της αντιπαράθεσης, εν όψει και των σημαντικότερων **εκλογικών αναμετρήσεων** στην Ελλάδα και στη Γαλλία.

Των φωνών που ζητούν αναθεώρηση της στρατηγικής ηγείται ο Γάλλος σοσιαλιστής **Francois Hollande**, ο οποίος προειδοποιεί ότι η έμφαση στη μείωση του χρέους και όχι στην ανάπτυξη «**απελπίζει τον κόσμο**». Στην **Ελλάδα**, οι ψηφοφόροι στρέφονται προς κόμματα που τάσσονται κατά της λιτότητας, η **Ισπανία** και η **Ιταλία** χαλαρώνουν τους στόχους που έχουν θέσει για τα ελλείμματά τους, η **ολλανδική κυβέρνηση** καταρρέει και ο πρόεδρος της ΕΚΤ, **Mario Draghi**, ζητά ένα Σύμφωνο Ανάπτυξης.

Το στρατόπεδο του Krugman

Ο νομπελίστας οικονομολόγος Paul Krugman υποστηρίζει πως οι **περικοπές στους προϋπολογισμούς** το μόνο που καταφέρνουν είναι να **επιδεινώνουν την κατάσταση** που δημιουργείται από τη μείωση των ιδιωτικών επενδύσεων και δαπανών. Τονίζει παράλληλα πως η **επιβολή λιτότητας σε οικονομίες που βρίσκονται σε ύφεση είναι βλαπτική**.

«Δεν μπορείς να προχωρήσεις σε μείωση των ελλειμμάτων αν δεν γίνεται κατανοητή και δεν ενστερνίζεται από τον κόσμο», υποστηρίζει ο **Paul Martin**, ο οποίος ως **υπουργός Οικονομίας στον Καναδά τη δεκαετία του 1990** κατάφερε να μετατρέψει έλλειμμα ύψους 36 δισ. δολαρίων Καναδά σε πλεόνασμα μέσα σε τρία χρόνια. «**Η μείωση του ελλείμματος πρέπει να εξισορροπείται από μέτρα ανάπτυξης και είναι ξεκάθαρο ότι**

«η Ευρώπη έχει χάσει αυτήν την ισορροπία», τονίζει.

Για τον Krugman, οι υπέρμαχοι των δημοσιονομικών περικοπών όπως η Γερμανίδα καγκελάρια Angela Merkel έχουν λανθασμένη αντίληψη των προβλημάτων που προσπαθούν να διορθώσουν, δημιουργώντας έτσι τον κίνδυνο **οικονομικής αυτοκτονίας της Ευρώπης**.

Όπως υπολογίζει, για κάθε 1 ευρώ μείωσης των κρατικών δαπανών το χρέος μειώνεται κατά μόλις 40 σεντς βραχυπρόθεσμα, ενώ χάνεται 1,25 ευρώ από την παραγωγή.

«Η επιθετική δημοσιονομική λιτότητα είναι αυτοκαταστροφική εάν δεν μπορείς να αναπτυχθείς», συμπληρώνει ο επικεφαλής της ευρωπαϊκής μονάδας διαχείρισης χαρτοφυλακίου της **PIMCO, Andrew Balls**.

Στο ίδιο μήκος κύματος οι δηλώσεις του πρώην υπουργού Οικονομίας των ΗΠΑ, **Lawrence Summers**, ο οποίος τονίζει πως η ιδέα ότι κάποιος μπορεί με περικοπές να φέρει την ανάπτυξη είναι οξύμωρη ή ακόμα και ανόητη. Χρησιμοποιώντας στοιχεία του ΔΝΤ, ο κ. Summers υπολογίζει ότι όταν η ζήτηση είναι ισχυρή και τα επιτόκια κοντά στο μηδέν τότε η μείωση κατά 1% των δαπανών ως ποσοστό του ΑΕΠ περιορίζει την οικονομική ανάπτυξη έως και 1,5%. «Αυτό σημαίνει πως τα μέτρα λιτότητας σε εθνικό επίπεδο είναι πιθανόν να είναι **αντιπαραγωγικά** σε όρους πιστοληπτικής ικανότητας», ανέφερε στους Financial Times, για να συμπληρώσει ότι «η δημοσιονομική συρρίκνωση μειώνει τα εισοδήματα, περιορίζοντας τη δυνατότητα αποπληρωμής χρεών».

Σε ό,τι αφορά την αιτία των χρεών, ο Krugman υποστηρίζει πως η σύσταση του ευρώ το 1999 οδήγησε σε έκρηξη των χρημάτων που συνέρρεαν προς τις χώρες της περιφέρειας, όπως η Ισπανία και η Πορτογαλία, καθώς οι επενδυτές στοιχημάτιζαν πως το χρέος τους ήταν πλέον τόσο ασφαλές όσο και της Γερμανίας. Όταν όμως ο δανεισμός στέρεψε, εν μέσω της παγκόσμιας πιστωτικής κρίσης, η οικονομική κατάρρευση και η ανάγκη για διάσωση των τραπεζών τίναξαν στον αέρα τους προϋπολογισμούς και τα ισοζύγια τρεχουσών συναλλαγών. Αυτό, κατά τον Krugman, δείχνει ότι -με εξαίρεση την Ελλάδα- οι αιτίες των προβλημάτων της Ευρώπης είναι τα ιδιωτικά χρέη και όχι η δημοσιονομική ανευθυνότητα.

Για παράδειγμα, η **ισπανική κυβέρνηση είχε χρέος 36% του ΑΕΠ το 2007 και η ιρλανδική 25%. Συγκριτικά, το γερμανικό χρέος τότε ήταν 65%**. Αν και το χρέος της Ιταλίας ήταν στο 103% του ΑΕΠ το 2007, το έλλειμμα του προϋπολογισμού της ήταν 1,6%, ενώ ο προϋπολογισμός της Ιρλανδίας ήταν ισοσκελισμένος. Αν ομαδοποιηθούν η Ελλάδα, η Ιρλανδία, η Ιταλία, η Πορτογαλία και η Ισπανία, το χρέος μειωνόταν προς το 2007. Αυτό υποδηλώνει πως οι περικοπές στους κρατικούς προϋπολογισμούς απλώς εντείνουν το πρόβλημα που προκαλείται από τη μείωση της ιδιωτικής επένδυσης και δαπάνης, σύμφωνα με τον Krugman. Και αφού **δεν έχουν το δικό τους νόμισμα ή δική τους Κεντρική Τράπεζα** για να βοηθήσει ώστε να αμβλυνθούν οι πιέσεις μέσω της

υποτίμησης ή της εκτύπωσης χρημάτων, το μόνο που απομένει στις χώρες είναι να προσπαθήσουν να υποτιμήσουν τις οικονομίες τους προκειμένου να ανακτήσουν την ανταγωνιστικότητά τους.

Όπως επισημαίνει, η **EKT θα μπορούσε να μειώσει τα επιτόκιά της για να ενθαρρύνει τον πληθωρισμό** και να βρίσκεται σε ετοιμότητα για να αγοράσει ακόμα περισσότερα κρατικά ομόλογα. Επίσης, τα πιο υγιή κράτη με ισχυρότερους προϋπολογισμούς και εμπορικές θέσεις, όπως η Γερμανία, θα πρέπει να δίνουν κίνητρα στις οικονομίες τους να αυξήσουν τη ζήτηση και τις σχετικές τιμές.

Οι υπέρμαχοι της λιτότητας

Οι σκεπτικιστές, από την άλλη πλευρά, υποστηρίζουν πως **τα υπερχρεωμένα κράτη βοήθησαν στην πυροδότηση της οικονομικής κρίσης** και τώρα πλέον θα μπορέσουν να προσελκύσουν επενδυτές και να αποκαταστήσουν την ανταγωνιστικότητά τους **μόνο εάν βάλουν σε τάξη τα δημοσιονομικά τους**.

«Την εμπιστοσύνη μπορούμε να την ξανακερδίσουμε **μόνο αν μειώσουμε τα υπερβολικά ελλείμματα και δώσουμε ώθηση στην ανταγωνιστικότητα**», δήλωσε στις 23 Απριλίου ο πρόεδρος της **Bundesbank Jens Weidman**.

«Αν βρίσκεσαι σε αδιέξοδο, ο μόνος τρόπος για να ξεφύγεις είναι να κάνεις πίσω. Χώρες που ξεκάθαρα δαπανούσαν περισσότερα από όσα έβγαζαν πρέπει να το αντιστρέψουν», δήλωσε ο **Norbert Walter**, πρώην chief economist της Deutsche Bank, ο οποίος έχει πλέον τη δική του εταιρία συμβούλων.

Αυτή είναι η συνταγή της **Merkel**, η οποία προωθεί το θέμα της λιτότητας στο εξωτερικό. «Δεν λέμε ότι η εξοικονόμηση λύνει όλα τα προβλήματα», δήλωσε στις 24 Απριλίου στο Βερολίνο η Γερμανίδα καγκελάριας. «Όμως, **δεν μπορείς να δαπανάς περισσότερα από όσα βγάζεις**. Δεν μπορείς να ζεις όλη σου τη ζωή έτσι. Όλοι το γνωρίζουν αυτό».

Ο νομπελίστας οικονομολόγος **Edmund Phelps** χαρακτηρίζει την ανάλυση του Krugman «κάπως στενόμυαλη και ρηχή», θεωρώντας πως η χαλάρωση της λιτότητας στην Ευρώπη θα μπορούσε να οδηγήσει σε ακόμα πιο αδύναμες οικονομίες, καθώς οι επενδυτές θα επιβάλουν υψηλότερα κόστη δανεισμού. «Δεν νομίζω ότι η θέση του έχει κριθεί σωστά», τονίζει. «**Δεν νομίζω ότι δίνει αρκετή σημασία στο γεγονός ότι όποιες και αν είναι οι αιτίες των ελλειμμάτων οι χώρες πρέπει να τα αντιμετωπίσουν**».

Από την πλευρά του, ο καθηγητής του Harvard, **Kenneth Rogoff**, συμμερίζεται την άποψη ότι ίσως θα πρέπει να εξεταστεί το ενδεχόμενο να επιτραπεί μια ταχύτερη ανάπτυξη του πληθωρισμού (το οποίο ο πρόεδρος της Fed, Ben Bernanke, έχει χαρακτηρίσει **ριψοκίνδυνο**), ωστόσο εκτιμά πως ο Krugman υποτιμά τα προβλήματα που μπορεί να δημιουργήσει μακροπρόθεσμα το χρέος στην οικονομία.

Σε έκθεσή του που δημοσιοποιήθηκε αυτήν την εβδομάδα, ο Rogoff βρίσκει πως χώρες με χρέη που υπερβαίνουν το 90% του μεγέθους της οικονομίας τους ιστορικά αντιμετωπίζουν υποτονική ανάπτυξη για περισσότερες από δύο δεκαετίες, ακόμα και αν τα επιτόκιά τους παραμείνουν χαμηλά.